

**UCHWAŁA NR XLIII/250/2021
RADY GMINY CEKÓW-KOLONIA**

z dnia 15 grudnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021r., poz. 1372) w związku z art. 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r., poz. 821 z późn. zm.) *Rada Gminy Ceków-Kolonia uchwala co następuje:*

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 -2024, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ceków-Kolonia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Ceków-Kolonia

Józef Majewski

G M I N A C E K Ó W - K O L O N I A

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie i diagnoza problemu

1. Wprowadzenie

2. Uwarunkowania prawne

3. Podstawa prawna działań

4. Diagnoza problemu

5. Zasoby instytucjonalne realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodzin zamieszkałych na terenie gminy Ceków-Kolonia

II. Cele programu

III. Adresaci programu

IV. Realizacja programu

V. Partnerzy w realizacji gminnego programu

VI. Finansowanie programu

VII. Ewaluacja programu

VIII. Zakończenie

I. Wprowadzenie i diagnoza problemu

1. Wprowadzenie

Przyczyny problemów wychowawczych można podzielić na tkwiące w środowisku rodzinnym, środowisku szkolnym oraz tkwiące w samym dziecku.

Do przyczyn problemów wychowawczych tkwiących w środowisku rodzinnym zaliczyć można:

1. Warunki materialne rodziny, czyli to, co rodzina może zapewnić dziecku w sposób materialny,
2. Nieprawidłowe postawy rodziców
3. Błędne metody wychowawcze- najczęściej bywa tak, że jeden rodzic jest tym złym i wymagającym a drugi tym dobrym i pobłażliwym.
4. Rodzina niewydolna wychowawczo– Niewydolność rodziców przejawia się brakiem zaradności życiowej, nie są w stanie sprostać obowiązkom wychowawczym. Prowadzi to do tego, że dziecko w takiej rodzinie nie posiada poprawnego wzorca ani autorytetu do naśladowania.
5. Rodzina z problemem alkoholowym- Alkoholizm w rodzinie ma ogromnie negatywny wpływ na rozwój dziecka, które żyje w ciągłym strachu, przeświadczeniu, że tego rodzica należy unikać.
6. Nieprawidłowa organizacja życia rodzinnego- w takiej rodzinie dziecko doświadcza dezorganizacji w postaci braku ustalonych praw i obowiązków

Do przyczyny tkwiących w środowisku szkolnym można zaliczyć:

1. Przeładowane programy nauczania,
2. Osobowość nauczyciela
3. Współpraca na linii szkoła – dom rodzinny ucznia

Z kolei do przyczyny tkwiących w dziecku wymienić należy:

1. czynniki genetyczne
2. uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego, mogą mieć związek z patologią ciąży
3. obniżony poziom sprawności umysłowej, który może mieć związek z chorobą zaburzenia somatyczne (chorobowe),
4. choroby przewlekłe

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym elementem stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina zarówno w sposób świadomy jak i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcji rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Dlatego to samorząd lokalny powinien wspierać rodzinę w wypełnianiu swojej funkcji, między innymi poprzez utrzymanie sieci placówek zapewniających opiekę i wychowanie w systemie dziennym bez konieczności opuszczania środowiska lokalnego, takich jak: świetlice środowiskowe, ogniska wychowawcze i inne.

Opierając się na założeniach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina winna rozszerzyć swoją działalność, między innymi o powołanie asystenta rodziny czy wspierania rodziny poprzez objęcie jej pomocą rodziny wspierającej. Rola asystenta rodziny opiera się na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami, aby nie doszło do oddzielenia dzieci od rodziny. Z kolei celem pracy jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilizacji życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Powyższe działania mogą zostać wzmocnione przez rodziny wspierające.

Tak więc rodzina w kryzysie będzie mogła skorzystać, przy wypełnianiu funkcji opiekuńczych, wychowawczych i społecznych, ze wsparcia ze strony innej rodziny ze środowiska lokalnego. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Z kolei rolą rodziny wspierającej będzie pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.. Istotą jej działania będzie stała współpraca z rodziną dziecka. Objęcie rodziny dziecka opieką rodziny wspierającej wynikać będzie z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, tym samym zakłada się zasadę dobrowolności i akceptacji działań przez rodzinę.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę

powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wymienionych formach pieczy zastępczej.

2. Uwarunkowania prawne

Podstawą działań ujętych w programie jest w szczególności:

- a) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- b) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- c) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy;
- d) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- e) ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
- f) ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy.
- g) ustawa z dnia 11 lutego 2016r o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- h) ustawa z dnia 04 listopada 2020r o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- i) ustawa z dnia 07 września 2007r o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- j) ustawa z dnia 28 listopada 2003r o świadczeniach rodzinnych.

3. Podstawa prawna działań

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r. poz. 821 z późn. zm.) w art. 176 – 179 szczegółowo określa zadania gminy w zakresie wspierania rodziny.

Niniejszy program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 stanowi realizację dyspozycji ustawowej zapisanej w art. 176 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, cyt. *„Do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny.”*

4. Diagnoza problemu

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny niezbędna jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cekowie-Kolonii.

W roku 2020 z pomocy (pieniężnej i niepieniężnej) i wsparcia (pracy socjalnej) w ramach zadań

własnych i zleconych objęto 174 rodziny. Pomoc dla rodzin jaką udzielał Ośrodek Pomocy Społecznej obejmowała m.in. pomoc w formie: zasiłków celowych, okresowych, stałych, stypendiów szkolnych, zasiłków szkolnych, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, pomocy na zakup żywności, zakup obiadów dla dzieci, pomocy żywnościowej w ramach programu POPŻ. Rodziny te często borykają się z różnymi problemami zarówno tkwiącymi w samej rodzinie, środowisku szkolnym, jak i w samym dziecku. Problemy te są ze sobą powiązane co powoduje, że pomoc rodzinie musi być wielokierunkowa. Problemy opiekuńczo-wychowawcze przekładają się na wszystkich członków rodziny, zatem praca z taką rodziną wymaga holistycznego podejścia do problemu.

Główne powody trudnej sytuacji życiowej rodzin korzystających z pomocy i wsparcia GOPS Ceków-Kolonia przedstawiały się następująco:

lp.	wyszczególnienie	Rok 2018 Liczba rodzin	Rok 2019 Liczba rodzin	Rok 2020 Liczba rodzin
1	ubóstwo	46	37	28
2	potrzeba ochrony macierzyństwa	7	8	8
3	bezrobocie	17	13	13
4	niepełnosprawność	29	22	18
5	długotrwała choroba	16	17	13
6	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	12	12	10
	6a. rodziny niepełne	11	10	9
	6b. rodziny wielodzietne	1	2	1
7	alkoholizm	18	13	12

Dodatkowo budżety domowe rodzin wspiera ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznająca świadczenie wychowawcze 500+ wypłacane na każde dziecko oraz program rządowy 300+ dla młodzieży uczącej się do 20 roku życia, a młodzieży niepełnosprawnej do 24 roku życia. Otrzymywane środki znacznie poprawiły funkcjonowanie rodzin wielodzietnych oraz rodzin z dziećmi, co przekłada się na spadek wypłacanych świadczeń finansowych. Oprócz tego rodziny mogą skorzystać z wsparcia z ustawy o świadczeniach rodzinnych czy pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Z danych ujętych w sprawozdaniach rocznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w

Cekowie-Kolonii liczba rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym korzystających z pomocy pieniężnej i niepieniężnej ośrodka kształtowała się następująco:

- 1) w roku 2018 12 rodzin
- 2) w roku 2019 12 rodzin
- 3) w roku 2020 10 rodzin

Według analizy pracowników socjalnych (stan na 31.12.2020r) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowano w 10 środowiskach, przy czym część tych rodzin przy zapewnieniu wsparcia GOPS i innych instytucji oraz osób jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Złe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny.

Brak odpowiedniego specjalistycznego wsparcia dla takich rodzin powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej. Ponadto, występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych, a w razie potrzeby przez asystentów rodziny. W Ośrodku zatrudniony jest asystent rodziny współpracujący z rodzinami, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

W ramach pieczy zastępczej na terenie gminy jedna rodzina pełni funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej, w których opiekę ma jedno dziecko. W pieczy zastępczej jest troje dzieci. Wsparcie i pomoc dla rodzin niewydolnych wychowawczo zapewnia asystent rodziny. W roku 2020 asystent rodziny pracował z 7 rodzinami, w tym 4 rodziny mają ustalony przez Sąd nadzór kuratora. Łącznie wsparciem asystent objętych było 17 nieletnich dzieci i 2 pełnoletnich.

Oprócz udzielanej pomocy w postaci świadczeń pieniężnych oraz pomocy w postaci asystenta rodziny bardzo ważnym aspektem jest prowadzona praca socjalna oraz poradnictwo.

Wyłącznie pracą socjalną objętych zostało w roku 2020 138 rodzin.

5. Zasoby instytucjonalne realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodzin zamieszkałych na terenie gminy Ceków-Kolonia.

<i>lp.</i>	<i>Nazwa placówki</i>	<i>Podstawowe działania skierowane na wsparcie rodzin</i>
1.	Urząd gminy Ceków-Kolonia	Stypendia za wyniki w nauce i osiągnięcia, organizacja programów profilaktycznych w ramach gminnego programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, pomoc prawna.
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cekowie-Kolonii	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa ze środków pomocy społecznej, dożywianie dzieci, współpraca z organizacjami i instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie, wsparcie asystenta rodziny, wydawanie Karty Dużej Rodziny, stypendia socjalne, świadczenia rodzinne, opiekuńcze, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, pomoc żywnościowa w ramach programu FEAD 2014-2020, dodatki mieszkaniowe, świadczenie 500+, świadczenie „Dobry start”
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Podejmowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, kierowanie na leczenie odwykowe, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
4.	Punkt konsultacyjny w Cekowie-Kolonii	Motywowanie do podjęcia leczenia, informowanie o możliwościach uzyskania pomocy, dyżur terapeuty
5.	Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w Cekowie-Kolonii	Diagnozowanie i podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy.
6.	Placówki oświatowe: - Szkoła Podstawowa w Kamieniu - Szkoła Podstawowa w Cekowie-Kolonii - Szkoła Podstawowa w Kosmowie - Szkoła Podstawowa w Morawinie - Publiczne Przedszkole w Cekowie-Kolonii	Działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie pedagogiczne dla dzieci i rodziców, organizacja zajęć pozalekcyjnych, realizacja programów edukacyjnych
7.	Klub Dziecięcy nr 1 w Cekowie-Kolonii Klub Dziecięcy nr 2 w Kamieniu	Opieka nad dzieckiem od 1 roku życia do 3 lat, Zajęcia dodatkowe: rytmika i gimnastyka korekcyjna
8.	Poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Opatówku	Udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielania rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży.

II. Cele programu

Cel główny

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. ***Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności poprzez:***
 - *pomoc finansową,*
 - *pomoc rzeczową,*
 - *dożywanie dzieci w przedszkolach i szkołach,*
 - *pracę socjalną,*
2. ***Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w szczególności poprzez:***
 - *pracę z rodziną realizowaną przez asystenta rodziny,*
 - *systematycznie monitorowanie rodziny przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym kuratorów, lekarzy, pielęgniarki, policjantów;*
 - *wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i prawne;*
 - *współpracę z placówkami szkolnymi*
3. ***Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej, w szczególności poprzez:***
 - *diagnozowanie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich i ich minimalizacja*
 - *pracę z rodziną realizowaną przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych,*
 - *współpracę z kuratorami sądowymi;*
4. ***Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.***

III. Adresaci programu

Adresatami programu są w szczególności:

- rodziny niezaradne życiowo, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny z problemem ubóstwa obarczone bezrobociem,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie rodziny, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie

dziecka w pieczy zastępczej.

IV. Realizacja programu

1. Gminny program wspierania rodziny będzie realizowany na terenie gminy Ceków-Kolonia w latach 2022-2024.
2. Działania mające na celu realizację założeń programu koordynowane i organizowane będą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cekowie-Kolonii, poprzez:
 - diagnozę problemów rodziny i dziecka,
 - podejmowanie działań w środowisku,
 - opracowanie i realizację planu pracy z rodziną,
 - monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc.

V. Partnerzy w realizacji gminnego programu:

- ☐ Placówki oświatowe;
- ☐ Gminna Komisja ds Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- ☐ Policja;
- ☐ Zespół interdyscyplinarny;
- ☐ Organizacje pozarządowe
- ☐ Służba zdrowia;
- ☐ Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- ☐ Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu;
- ☐ Poradnię psychologiczno-pedagogiczną w Opatówku;
- ☐ Prokuraturą Rejonową w Kaliszu;

VI. Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Ceków-Kolonia.

Zgodnie z art.197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej istnieje możliwość otrzymania dotacji celowych z budżetu państwa.

VII. Ewaluacja programu

Program będzie podlegał weryfikacji i miarę potrzeby może ulec zmianie. Z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeb związanych z realizacją zadań będzie sporządzane roczne sprawozdanie, które w terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Ośrodka Pomocy

Spółecznej składa Wójtowi Gminy Ceków-Kolonia.

VIII. Zakończenie

Gminny program wspierania rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodziny. Wsparcie rodziny będzie opierać się na zasadzie pomocniczości bowiem tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na samodzielne, prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywaniu własnej aktywności i wewnętrznego potencjału.

Tak więc, pomoc będzie nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystania zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji ostatecznej.